

	Kapitel 1	
	<i>Hälsning</i>	
1:1 παυλος δουλος ιησου χριστου χριστου ιησου κλητος αποστολος αφωρισμενος εις ευαγγελιον θεου	1 Från Paulus, Kristi Jesu tjänare, kallad till apostel, avdelad för att förkunna Guds evangelium,	Nu för tiden avslutar man alltid breven med att skriva vem den är som skrivit brevet. På Pauli tid gjorde man tvärtom. Därför började Paulus sitt långa brev till församlingen i Rom med att skriva att det är han, Paulus, som skriver. Han talar tydligt om att han skriver detta brev på Jesu Kristi uppdrag. Vid den hör tiden ändrade man titelbeskrivningens placering från att tidigare stå efter namnet till att placeras före. I grundtexten finns det därför olika titelsättningar i denna vers när det gäller Jesu titel som Messias, som på grekiska är "Kristus". Vi ser av handskrifterna att de mest betydande och tidigaste handskrifterna använder titel i slutet, men att man ändå ganska tidigt ändrade titeln till början av namnet. På den tiden var man inte lika noga med originaliteten i detaljer som inte påverkade resten eller ändrade något i betydelsen, därför var det heller inget problem att ändra avskrifterna så att titeln följde tidens sed. Att Paulus kallar sig för apostel är intressant. Frågan om vilka som verkligen kunde kalla sig för apostlar var tydligen överstökad. Vi ser antydningar till att det förekommit en diskussion om det här men att man ganska snart avgjorde att de är apostlar som på uppdrag av apostlar genom handpåläggning godkänns att vara just apostlar. Det blev sedan biskopar och slutligen den ordning som vi har idag där biskoparna innehar apostlauppdraget och kan delegera det till präster. Skillnaden ser vi däri att präster inte kan utse präster, däremot kan biskopar utse biskopar liksom de kan utse präster, genom handpåläggning. För Paulus måste det vara underbart att kunna skriva att hans uppgift var att förkunna glädjebudskapet från Gud om frälsningen av mänskligheten som Gud själv ordnat med. Det var Jesus Kristus som det här glädjebudskapet handlar om.

1:2 ο προεπηγγελαιο δια των προφητων αυτου εν γραφαις αγιας	2 som Gud har utlovat genom sina profeter i de heliga skrifterna,	Glädjebudskapet kunde Paulus berätta om kanske mer än någon annan vid den här tiden. Han hade studerat vid Gamaliels fötter. Efter sin omvändelse för Paulus till Arabiska öknen, förmodligen till den plats där Sinai berg låg som man inte förrän idag har förstått att det inte handlar om det berg vi idag kallar för Siani berg. Att Paulus så här direkt och utan förklaringar hänvisar till profeterna och heliga skrifter kan tyda på att församlingen bestod av ett stort antal judekristna, men det behöver inte betyda att det bara var en församling av judekristna. Till budskapet om Jesus var Bibeln, eller den del vi idag kallar för Gamla Testamentet en självklar del av undervisningen. Det betyder att det inte från denna vers kan uttyda hur församlingen såg ut i förhållande till vilka som var judekristna och vilka som var hednakristna.
1:3 περι του υιου αυτου του γενομενου εκ σπερματος δαυιδ κατα σαρκα	3 evangeliet om hans son, som till sin mänskliga härkomst var av Davids ätt	Utifrån Gamla Testamentet kunde man härleda budskapet om Jesus, om alla löften, om hur hela Israels historia var förberett av Gud för att själv bli människa på jorden genom Jesus Kristus. Fastän Gud inte ville att Israel folk skulle ha någon kung egentligen, så ville folket det och det blev så. Utifrån det valde Gud ändå att låta sig födas som ett människobarn i rakt nedstigande led från kung David som här endast beskrivs som David utan kungatitel. För Paulus var det så känt att det handlade om KUNG David att det inte behövdes ens någon titel till namnet.
1:4 του ορισθεντος υιου θεου εν δυναμει κατα πνευμα αγιωσυνης εξ αναστασεως νεκρων ιησου χριστου του κυριου ημων	4 och genom sin andes helighet blev insatt som Guds son i makt och välde vid sin uppståndelse från de döda: Jesus Kristus, vår herre.	Trots att denna skrivning endast handlar om en inledning är det tydligt att Paulus direkt ville ange tonen. Han brukade inleda sina brev så här och det tillhörde ordningen att göra så och det goda med att göra så innebär att inledningen visar vad fortsättningen har som utgångspunkt. Hela brevet kommer att följa devisen att Guds vilja, vad gäller mänskligheten och hela Guds rike, handlar om en person, Jesus Kristus och om det Jesus kom att göra genom sitt liv och genom sin död och uppståndelse.

1:5 δι ου ελαβομεν χαριν και αποστολην εις υπακοην πιστεωσ εν πασιν τοις εθνεσιν υπερ του ονοματος αυτου	5 Genom honom har jag fått nåden och uppdraget att som apostel föra alla hedningar till lydnad i tro, hans namn till ära.	Nu kommer Paulus till sitt speciella uppdrag som en grupp teologer menar att det just därför som Paulus skrev sitt brev till Rom. Man menar att Paulus hade två skäl för sin insamling till Jerusalem som han vid detta brev nedskrivande var på väg till. Det ena var självlart insamlingen av medel för att komma till ekonomisk hjälp för församlingen i Jerusalem. Det andra var uppdraget att undersöka om det var församlingen i Jerusalem som skulle vara kyrkans huvudförsamling eller om Guds mening var att det skulle vara t ex Rom eftersom Rom då var huvudstad i det väldiga romerska riket.
1:6 εν οισ εστε και υμεις κλητοι ιησου χριστου	6 Bland dessa är också ni, som är kallade att tillhöra Jesus Kristus.	I början av brevet skriver Paulus som om han förutsatte att församlingen, som han inte själv besökt, ändå verkade ha kunskap om judiska Bibeln, de heliga skrifterna. Här anknyter han till dem som han kallar för hednakristna och vill tydligt tala om att de också är kallade att tillhöra Jesus Kristus. Det är detta som är det väsentliga i Pauli budskap, att alla folk är kallade och likvärdiga inför Gud i tron. För en jude som Paulus, var det just detta som var det oerhörda. Det judiska folket var inte längre ensamma som det utvalda folket. Deras uppgift som sådant var slutfört och genom Jesus Kristus gällde en ny ordning, alla folk var kallade att tillhöra det utvalda folket. Det var den ordning som Gud redan från början hade bestämt.
1:7 πασιν τοις ουσιν εν ρωμη αγαπητοις θεου κλητοις αγιοις χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου	7 Jag hälsar er, alla Guds älskade i Rom, kallade att vara hans heliga. Nåd och frid från Gud, vår fader, och herren Jesus Kristus.	Här börjar egentligen brevet till Rom med Paulus hälsning till dem och han fortsätter tanken om att de är utvalda, som är en tanke som kommer att följas genom hela brevet. Frågan vi kan ställa oss är vad det innebär att vara kallad. Betyder det att inte alla är kallade? Men så menar inte Paulus. Kallelsen handlar inte om utvalda till omvändelse utan om att de som tror på Jesus Kristus genom tron är kallade att leva ett liv i gemenskap med Jesus och att deras liv därmed ska bli såsom Gud vill att de ska leva, nämligen som heliga. Hur det går till och vad Paulus menar återkommer han till och presenterar ganska genomgående i de kommande kapitlen. Troligen är detta en vanlig hälsningsfras bland de första kristna församlingarna när han talar om nåd och frid från Gud.

1:8 πρωτον μεν ευχαριστω τω θεω μου δια ιησου χριστου περι παντων υμων οτι η πιστις υμων καταγγελλεται εν ολω τω κοσμω	8 Först och främst: jag tackar alltid min Gud genom Jesus Kristus för er alla, därför att man i hela världen talar om er tro.	Paulus beskriver här troligen en av anledningarna till brevet. Det finns skäl till varför han vill besöka församlingen i Rom, de har en omtalad tro och Paulus skriver som han gör i flera av sina brev att han tackar Gud för dem. Trots att de kanske inte varit besöka av någon av apostlarna har de utvecklat en stark tro också med många nådegåvor som Paulus nämner om i v 11. Men att Paulus redan känner många av dem ser vi i slutet av brevet med alla hälsningar till församlingen i Rom.
1:9 μαρτυς γαρ μου εστιν ο θεος ω λατρευω εν τω πνευματι μου εν τω ευαγγελιω του υιου αυτου ως αδιαλειπτως μνηναι υμων ποιουμεναι	9 Gud, som jag tjänar med min ande när jag förkunnar evangeliet om hans son, kan vittna om att jag ständigt nämner er i mina böner.	"Ty Gud är mitt vittne" står det ordagrant och Paulus hänvisar till Gud när han tydligt vill förklara varför han inte kommer personligen till församlingen i Rom, men han ber för församlingen och ständigt ber Gud om att få åka till Rom och få besöka dem.
1:10 παντοτε επι των προσευχων μου δεομενος ει πως ηδη ποτε ευοδωθησομαι εν τω θεληματι του θεου ελθειν προσ υμας	10 Jag ber att jag äntligen skall få möjlighet att resa till er, om det är Guds vilja.	Kan det vara så att Pauli bön för församlingen i Rom handlar om att han ska få möjlighet att åka till Rom? Men troligen är hans bön både en bön för församlingen i Rom samt en bön att få möjligheten att resa samtidigt kan det verka som att Paulus inte är säker på att det är Guds vilja. Samtidigt kan det vara ett sätt att uttrycka sig på precis som vi kan säga "vi ses igen om Gud så vill". Eftersom vi inte vet i vilken situation Paulus är i när han skriver sitt brev till Rom är det omöjligt att veta vad han menar med Guds vilja i det här fallet.
1:11 επιποθω γαρ ιδειν υμας ινα τι μεταδω χαρισμα υμιν πνευματικον εισ το στηριχθηναι υμας	11 Ty jag längtar efter att få träffa er och dela med mig av Andens gåvor för att ni skall bli stärkta,	Att dela med sig av Andens gåvor var uppenbart viktigt för Paulus och de första församlingarna. Det fanns en längtan efter att få uppleva Andens gåvor och få upptäcka hur Gud på underbara sätt ger gåvor, uppgifter, förmågor över mänsklig förmåga som går att dela med sig av. Detta kan peka på att det är möjligt att få verkligen ge till andra kristna de gåvor som man själv har fått motta genom Guds nåd. Oavsett det är avsikten att finna styrka i tron på Gud.

1:12 τουτο δε εστιν συμπαρακληθηναι εν υμιν δια της εν αλληλοις πιστεως υμων τε και εμου	12 eller snarare: för att vi tillsammans skall få tröst genom vår gemensamma tro, er och min.	Är det styrkan och trösten genom tron som är avsikten med det Paulus skriver eller menar han verkligen att styrkan och trösten i tron kommer av att dela Andens gåvor tillsammans? Det kan vara både ock d v s både att lära känna Andens gåvor tillsammans, dela dem, upptäcka nya gåvor och förmågor samt att dela den gemensamma tron på Jesus Kristus för att nå styrka och tröst tillsammans.
1:13 ου θελω δε υμας αγνοειν αδελφοι οτι πολλακις προεθεμην ελθειν προσ υμας και εκωλυθην αχρι του δευρο ινα τινα καρπον σχω και εν υμιν καθωσ και εν τοις λοιποισ εθνεσιν	13 Jag vill att ni skall veta, bröder, att jag ofta – fast det hittills alltid kommit något i vägen – har tänkt besöka er för att kunna skörda någon frukt bland er liksom bland alla andra hedningar.	Vi vet inte anledningen till varför Paulus skrev brevet till Rom innan han besökte Rom. Men anledningen kan vara det som han skriver här, att det alltid kommit upp något som hindrat honom att komma till Rom, men att hans avsikt hela tiden har varit att komma till Rom eftersom Rom är huvudstaden och rimligtvis borde varit mest intressant för honom att besöka så snart som möjligt. Men om det verkligen är hinder eller hans egna prioriteringar som gjort att han ännu inte kunnat besöka Rom, får vi ingen klarhet i. Paulus talar om hinder, men inte vilka hindren har varit. Tydligen anser han inte att det är nödvändigt att tala om det som att skylla på varför han ännu inte har haft möjlighet att komma. Det kan bero på att han inte riktigt känner dem han skriver till och inte därför vet hur han ska förklara varför det dröjt. Det kan också vara så att han helt enkelt inte har planerat att komma till Rom förrän lite senare, utan först prioritera städerna i Grekland och Mellanöstern, men inte vill säga det rent ut till dem som bor i Rom. Anledningen till brevet kan ju ha varit att han fått påpekanden om att han borde besöka Rom och prioritera det. Så här långt vill han ha en positiv attityd. Längre fram i brevet talar han om att han har uppgifter att göra först och att han inte gör avkall på det.

1:14 ελλησιν τε και βαρβαροις σοφοις τε και ανοητοις οφειλετης ειμι	14 Greker och barbarer, lärda och olärda – alla har jag skyldigheter mot.	Ändå ger han en liten vink av hur han prioriterar och tänker. Han skriver här om skyldigheter och använder ett ord som betyder "Gäldenär" någon som är skyldig att utföra ett arbete vare sig man vill eller inte. Men han skriver inte om romarna som en skyldighet utan om greker och barbarer. Det kan vara så att han innefattar barbarer med dem som finns i Rom, de som inte är kristna. Men ordet "barbar" som används här betyder egentligen främlingar, de som talar språk som man inte förstår och det är tydligt att det inte är de ännu icke kristna i Rom som han menar. Han talar här om storheten på hans uppdrag från Gud och det gäller alla. Baktanken kan vara ett försök till förklaring varför han inte prioriterat att komma till Rom därför att hans uppdrag innefattar alla folk och när Gud kallar, kallar han inte i hierarkisk ordning, som de kanske tror i staden Rom att de borde räknas först. Utan Gud kallar alla eftersom frälsningen gäller alla människor i jämlik ordning. Det spelar ingen roll vilken folkgrupp de tillhör, för Gud är alla lika.
1:15 ουτως το κατ εμε προθυμον και υμιν τοις εν ρωμη ευαγγελισασθαι	15 Därav min iver att förkunna evangeliet också för er i Rom.	Nu har Paulus hälsat och förklarat varför han först nu skriver ett brev och talar om varför han inte har prioriterat att först komma till Rom och evangelisera där först. Nu går Paulus över att verkligen evangelisera genom ord i ett brev och inte genom talade ord från hans mun, Nu börjar han och presenterar evangeliet. Det kan vara så att Paulus faktiskt här visar en del av hur han brukade predika och efter hand lägger in en del svar på frågor som han fått från församlingen i Rom. För även om han nu inte har lyckats komma till Rom och predika kroppsligen så är hans iver över att förmedla evangeliet så stor att han börjar här.

1:16 ου γαρ επαισχυνομαι το ευαγγελιον δυναμις γαρ θεου εστιν εις σωτηριαν παντι τω πιστευοντι ιουδαιω τε [πρωτον] πρωτον και ελληνι	16 Jag skäms inte för evangeliet. Det är en Guds kraft som räddar var och en som tror, juden främst men också greken.	Det är den här och vers 17 som blev avgörande för Luther och reformationen som kan sägas ha startat när Luther som professor i Wittenberg läste den här versen och insåg dess betydelse. Det sägs att han kom på det när han satt på toaletten och uppenbarligen läste versen där. Egentligen skulle man kunna säga att det står: "Jag skäms inte för evangeliets kraft. Ty Gud är den som räddar alla. Främst juden men också greken." Det viktiga Paulus för fram är att det är Gud som frälser och att Gud frälser alla utan undantag. Att det finns en ordning i vilken frälsningen sker har underordnad betydelse, det väsentliga är att frälsningen gäller alla. Det är det som är det glada budskapet. Frälsningen gäller inte bara det judiska folket, Israels folk, det gäller alla. Det beror inte på vad vi gör, har gjort eller krävs göra, utan det beror på Gud och här kan ordet om kraft återkomma. Det är Guds kraft eller evangeliets kraft som handlar om Jesus Kristus. Han är Frälsaren, den genom vilken alla genom tron är frälsta.
1:17 δικαιοσυνη γαρ θεου εν αυτω αποκαλυπτεται εκ πιστεως εις πιστιν καθως γεγραπται ο δε δικαιοσ εκ πιστεως ζησεται	17 I evangeliet uppenbaras nämligen en rättfärdighet från Gud, genom tro till tro, som det står skrivet: <i>Den rättfärdige skall leva genom tron.</i>	Paulus och Luther hade en ganska likartad förhistoria. De kom från ett tänkesätt som handlade om vad man själv skulle göra för att bli rättfärdig. Att man skulle följa Guds vilja genom att göra det Gud hade befallt. Nu måste man vara medveten om att det i sig inte är något fel, problemet sitter i att det inte är möjligt för någon människa att någonsin bli rättfärdig eftersom något i oss får oss att inte göra Guds vilja. I oss själva blir vi antingen högmodiga för att vi tror oss göra Gud vilja, vilket leder till att vi dömer alla andra som orättfärdiga. Eller blir vi experter på att dölja vår egen orättfärdighet om vi i sinnet är öppna för att det faktiskt är så att man ser att man inte kan fullgöra Guds vilja. Plötsligt en gång blev det klart för Paulus och sedermera Luther, att rättfärdigheten inte bestod i något som vi människor gör, utan vad Gud har gjort för oss genom Jesus Kristus och det enda som behövs är tro. Vilket underbart evangelium! Så stort och underbart att det är väldigt svårt att förstå. Alla kan bli frälsta genom tron, inte genom gärningar. Alla kan få komma till himlen, inte genom gärningar utan genom tron. Rättfärdigheten har Jesus Kristus ordnat åt oss. Det är vad evangeliet säger och det är vad Paulus skriver här och vad Luther upptäckte.

	<i>Ett liv utan kunskap om Gud</i>	
1:18 αποκαλυπτεται γαρ οργη θεου απ ουρανου επι πασαν ασεβειαν και αδικιαν ανθρωπων των την αληθειαν εν αδικια κατεχοντων	18 Ty Guds vrede uppenbaras från himlen och drabbar all gudlöshet och orätt hos de människor som håller sanningen fången i orättfärdighet.	Här tycker man nog att Paulus skulle ha fortsatt med att beskriva evangeliet och allt det underbara som följer med. Men Paulus börjar med problemet och det negativa som vi behöver känna till och reagera emot för att vi ska se varför vi behöver tron på Jesus. Troligen var det på det här sättet man argumenterade på den här tiden och kanske särskilt i Rom. Idag skulle man börja med att tala om Guds kärlek som orsak till frälsningen, men Paulus börjar med det motsatta och talar om Guds vrede. Idag frågar man sig om Gud kan bli vred, men för GT och Jesu undervisning fanns det inget fel i att Gud kunde bli vred. Det var snarare självklart att Gud var vred över ondskan och synden. Det blir vi ju också och varför skulle Gud inte ha vrede? Skulle det vara något som hör till syndafallet och att Gud inte kan bli vred? Nej, så är det inte. Guds vrede drabbar all orätt och all lögn. För att förstå vad som menas här måste man tänka på att Gud är fullkomlig i allt han är. Det innebär att Guds vrede inte är något som kommer och går, som det gör hos oss. Guds vrede, Guds kärlek, Guds godhet och allt som har med Gud att göra finns lika mycket hela tiden. För oss är det svårt att förstå. Men bildligt talat kan man säga att Gud är som elden. Elden brinner och vi kan få både uppleva glädje och sorg av elden. Den kan värma oss om vi inte kommer för nära och den kan förtära oss om vi handlar fel gentemot den. En dålig bild, men ändå lite talande. Guds vrede finns hela tiden och innebär egentligen att Gud inte kan acceptera det onda eller något som hör det onda till, orättfärdigheten kan vara Pauli beskrivning av det. Troligen har han här en likartad beskrivning av hur han undervisade och predikade. I de andra Pauli brev har vi troligen inte med det första brevet som detta verkar vara till Rom. I Efesierbrevet finns liknande tankegångar i början av brevet, men där beskriver inte Paulus dessa ord om Guds vrede lika tydligt, vilket troligen har att göra med att Efesierbrevet var ett slags rundbrev som gick runt till församlingarna med grundläggande kunskap om kristendomen. Här är Paulus mer

		tydlig. På vilket sätt Guds vrede uppenbaras kommer till uttryck i kommande versar.
--	--	--

1:19 διoti το γνωστον του θεου φανερον εστιν εν αυτοις ο θεος γαρ αυτοις εφανερωσεν	19Det man kan veta om Gud kan de ju själva se; Gud har gjort det uppenbart för dem.	Det är lätt att glömma bort ordet "dioti" som är en förkortning av "dia touto oti" "för det att". Paulus skriver "ty" helt enkelt, det går att veta hur Guds vrede visar sig. Nu skriver Paulus att Gud uppenbarat det för dem. Än så länge får vi ingen förklaring till vad det är eller vilka som är "dem". Tolkare talar ofta om att det här handlar om hedningarna, dem som inte tror på Gud. Men om det menas alla hedningar eller om det är judarna som inte velat ta emot Guds frälsning genom Jesus Kristus, går inte att utläsa. Det kan bero på vilka Paulus skriver till om de i Rom är judekristna, hednakristna eller om det är både ock. Det vet vi inte. I de kommande versarna kan man anta att det handlar om judar som alltså "haft kunskap om Gud" eftersom Paulus skriver "gjort det uppenbart för dem". Men många tolkare menar att det är både ock. Att det i kommande versar handlar om hedningar och avfälliga judar. Men som sagt, vi vet inte. Paulus leker lite med ordet om uppenbart som kommer två gånger i versen: "Ty det vi kan veta om Gud är uppenbart för dem, ty för dem har Gud uppenbarat det." Det sista är skrivet i aorist och i indikativ aktivum, vilket innebär att något har skett i förfluten tid, men att dess varaktighet eller tidpunkt för när det hände är obestämd. Det kan innebära handlingar som skett, som pågår och som kan fortsätta i bestämd tid, vilket kommer till klarhet i nästa vers.
--	--	--

20 τα γαρ αορατα αυτου απο κτισεως κοσμου τοις ποιημασιν νοουμενα καθοραται η τε αιδιος αυτου δυναμις και θειοτης εις το ειναι αυτους αναπολογητους	20 Ty alltsedan världens skapelse har hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomlighet, kunnat uppfattas i hans verk och varit synliga. Därför finns det inget försvar för dem;	Paulus vill förklara tydligare vad han menar och talar här om det Guds verk som Gud har gjort och som pågår. Här handlar det inte om skapelsen och om att uppfatta något av Gud i naturen. Här handlar det om Guds verk i skapelsen, Guds osynliga egenskaper, makt och gudomlighet. Vad Paulus menar här har varit väldigt omdiskuterat. Något av Guds verk har blivit uppenbarat, "varit synliga". Det talas om "en yttre uppenbarelse", men så menar nog inte Paulus här. Det skulle i så fall innebära en deistisk gudsuppfattning med bilden av en Gud som alltifrån världens skapelse har dragit sig tillbaka. Men vi ser i Pauli brev att Paulus menar att Gud verkligen är allt i alla. Allt kommer från Gud. Genom det finns det något i skapelsen som är som Gud, men ändå inte. Gud är inte långt ifrån någonting i hans skapelse. Därför har det alltid funnits en möjlighet att upptäcka vem Gud är och komma honom till mötes. Visserligen har det tidigare skett genom att bli proselyt, att bli jude, men det har varit möjligt, i alla fall för dem som haft möjligheten. För dem som inte haft möjligheten återkommer Paulus med hur Guds vrede i slutet kommer att drabba dem till frälsning eller fördärv i Guds domslut. Troligen menar Paulus här dem som haft möjligheten, men inte tagit vara på den. De har kunnat, men inte velat, därför finns det ingen ursäkt för dem. Guds vrede blir uppenbar över dessa.
21 διοτι γνοντες τον θεον ουχ ως θεον εδοξασαν η ηυχαιστησαν αλλ εματαιωθησαν εν τοις διαλογισμοις αυτων και εσκοτισθη η ασυνετος αυτων καρδια	21de har haft kunskap om Gud men inte ärat honom som Gud eller tackat honom. Deras tankemöda ledde dem ingenstans, och deras oförståndiga hjärtan förmörkades.	Här fortsätter Paulus med vilka han menar och här blir det tydligare att han talar om dem som haft kunskap om Gud vare sig det är judar eller hedningar. Här börjar också Paulus med ordet "ty". Det kan vara så att Paulus fått frågor om vissa människor som fått möjligheterna, men inte tagit vara på tillfället. Det kan vara så att församlingen i Rom undrat varför det är så svårt att få vissa människor till tro, som kanske både är kunniga i Bibeln och i filosofisk vishet, men som ändå inte vill låta sig övertygas av evangeliet. Vad leder det till att stå utanför och vara utsatta av den Guds vrede som finns till? På vilket sätt kan det synas och uppenbaras hos dessa människor? Jo, det leder till stridslystnad, svek och illvilja. Och egentligen är det märkligt att det blir så, dessa människor är ju ofta trevliga och till synes goda människor, i alla fall

		till det yttre. Varför är det så svårt att ändå få dem att ta emot evangeliet?
22 φασκοντες ειναι σοφοι εμωρανθησαν	22 De ville gälla för visa men blev till dårar. Värre, de tycker det är bra när andra gör det.	Ordet om dårar används också för att beskriva salt som mister sin sälta. Paulus levandegör paradoxen med att dessa visa trots sin vishet ändå inte förstår och kan ta emot evangeliet om tron. Tron blir som en dårskap för dem. Laggärningar skulle de kunna förstå, men nu handlar det om tron, evangeliet och när de går miste om det kommer de, trots sin kunskap, att drabbas av Guds vrede. Egentligen blir Paulus tankar ganska förståeliga. Han beskriver vad han säkert själv varit med om många gånger där de visa och kloka avböjt honom och hans budskap och de har blivit både vildsinta, arga, sveksamma och illvilliga. Han tillhörde dessutom själv den kretsen innan han fick en uppenbarelse av Jesus utanför staden Damaskus. Andra har med glatt hjärta tagit emot evangeliet. Guds vrede uppenbarar sig på så sätt att de som möter Gud och får uppleva Guds frälsning genom tron på Jesus Kristus, är de som kan finna vila under den värmes eld som Guds kärlek ger, men de andra bränner sig, inte för att de kommer för nära utan därför att de i sig själva blir som halm som inte tål eldens kraft, bildlikt talat förstås.

23 και ηλλαξαν την δοξαν του αφθαρτου θεου εν ομοιωματι εικονος φθαρτου ανθρωπου και πετεινων και τετραποδων και ερπετων	23 De bytte ut den oförgänglige Gudens härlighet mot bilder av förgängliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräldjur.	Egentligen är inte 3:e person singularis uttalad specifikt, så vilka de är kan vara en beskrivning av alla de som inte tror på Gud, även det judiska folket när dessa har följt hedniska religiösa kulturer. Paulus skriver här på ett filosofiskt sätt vad han menar. Eftersom Gud är den Ende gudomen som existerar blir allt annat falsarium. Guds härlighet finns hos Gud allena, Guds härlighet kan ingenting på jorden någonsin ersätta på något sätt vilket de hedniska religionerna gör. Speciellt ersätta Gud med bilder av förgängliga människor var påtagligt i Rom på den här tiden speciellt med tanke på att man gjorde kejsarn Augustus till en gud och dyrkade bilden av kejsaren. Men det fanns fler gudar som kunde avbildas i form olika slags djur.
---	---	--

24 διο παρεδωκεν αυτους ο θεος εν ταις επιθυμiais των καρδιων αυτων εις ακαθαρσιαν του ατιμαζεσθαι τα σωματα αυτων εν αυτοις	24 Därför lät Gud dem följa sina begär och utlämnade dem åt orenhet, så att de förnedrade sina kroppar med varandra.	I vår tid är det svårt att förstå denna vers och de kommande. Frågan är på vilket sätt Gud "lät dem följa sina begär". På vilket sätt är Gud aktiv i detta, blir den fråga som ställs. Det är ordet "paradoken" som ställer till det. Ordet är mångtydigt och kan handla om att överlämna, anbefalla, utge, utlämna, medge och används troligen på olika sätt beroende på vilken tankebana som avses. I denna vers betyder ordet troligen "utlämnas" eftersom det handlar om dem som lämnat Gud och ser man igenom Pauli brev och fångar de tankegångar som han har är det uppenbart att Paulus har förstått att det finns ett slags vid sidan av som Gud inte bryter in och hindrar. Det är möjligt att Paulus efter sitt långa studerande har funderat över varför Gud själv inte bryter in och så att säga "tvingar" människor till tro som han uppenbarligen gjorde för Paulus. Om han nu gjorde så att Paulus genom en uppenbarelse tänkte om och blev frälst, varför gör inte Gud så med alla andra? Det här måste Paulus ha funderat mycket på och kommit fram till att det finns en tydlig gräns för när Gud inte griper in. Det beror inte på Guds vilja, eftersom Gud vill att alla människor ska komma till tro, utan det beror på den frihet som Gud har gett alla människor. Människan har rätt och möjlighet att välja, men om de väljer bort Gud så innebär det konsekvensen att bli utlämnade till orenhet och sådant som inte kan förenas med Guds härlighet, renhet och helighet. Det är alltså inte Gud som väljer att utlämna dessa människor till orenhet, valet ligger hos dessa människor själva. Utanför Gud helighet råder Guds vrede och när de väljer att stå utanför kommer det självklart att synas. Det är troligen det som Paulus försöker beskriva.
---	---	--

1:25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν	25 De bytte ut Guds sanning mot lögnen; de dyrkade och tjänade det skapade i stället för skaparen, som är välsignad i evighet, amen.	Här syns det tydligare att Paulus menar att de aktiva är de människor som bytte bort Guds sanning mot lögnen. Det är inte Gud som är aktiv, det är dessa människor. Här återkommer Paulus med att beskriva vad dessa människor gör. De dyrkar det som Gud har skapat, men de dyrkar inte Gud. Gud är välsignad i evighet, skriver Paulus, men vad menar han med det? För judarna var det en vanlig beskrivning när de talade om Gud, att tala om välsignelse. Ordet "evlogetos" är ett sammansatt ord av "ev" som betyder något gott eller bra och ordet "logos" som betyder ord. Evlogetos skulle kunna sägas vara goda ord men betydelsen är mer konkret och användes som att beskriva något gott som sades och verkställdes. Hos Gud finns allt som är gott och som Gud gör verkligt för oss. Han är Skaparen som låter hela sin skapelse vara en tillgång för oss människor för att förverkliga Guds goda vilja ibland oss. Det gör inte de som inte vill ha med Gud att göra. "Därför" kommer Paulus in på sedan.
1:26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν	26 Därför utlämnade Gud dem åt förnedrande lidelser. Kvinnorna bytte ut det naturliga umgänget mot ett onaturligt,	Här återkommer ordet "utlämna" och har troligen den betydelsen också här. Paulus fortsätter att ge exempel på vad det innebär att inte vilja ha med Gud att göra. Troligen ger Paulus här svar på frågor som han fått om hur han vill att de troende i Rom ska se på det ganska vanliga och helt accepterade bruket av homosexualitet. Paulus uppfattning var att homosexualitet inte är en följd av gemenskapen med Gud, utan ett tecken på vad som kan hända när man inte vill ha med Gud att göra. "Skamliga lustar" står det egentligen. Paulus skriver först om kvinnorna, men ger ingen tydlig beskrivning på vilket sätt deras lustar tar sig i konkreta uttryck. Om han menar homosexualitet eller något annat går inte att utläsa, men troligen är det vad som menas. Det kan vara så att Paulus av gammal hävd ser annorlunda på kvinnors sexualitet eftersom kvinnorna inte hade samma möjligheter till val som männen hade. Han kan ha menat att lustan är lika illa och lika stark hos kvinnor, men att deras möjligheter att ge uttryck för sina lustar inte var på samma sätt som för männen. Det kan ha varit så att Paulus menat att kvinnorna på andra sätt kunde ge uttryck för sina lustar. Oavsett vad Paulus tänkte på så ger han inget tydligt exempel. Det kan också ha

		varit så att frågorna om homosexualitet, som han kanske fått, inte innefattade kvinnor.
1:27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες	27 likaså övergav männen det naturliga umgänget med kvinnorna och upptändes av begär till varandra, så att män bedrev otukt med män. Därmed drog de själva på sig det rätta straffet för sin villfarelse.	Men troligen är det homosexualitet i båda fallen eftersom Paulus fortsätter med att beskriva "på samma sätt" och här blir Paulus konkret. Gud har skapat den sexuella funktionen att gälla mellan en man och en kvinna enligt skapelseberättelsen. I den judiska kulturen och i Mose lag var homosexualiteten inte tillåten. När Paulus här beskriver vad som konkret händer måste man ha med sig hela tankegången. Det här är exempel på vad som händer när man inte vill ha med Gud att göra. Då upptänds begären till att göra sådant som inte är i enlighet med Guds vilja enligt Paulus. Han använder den här frågan som ett exempel på vad som händer när man inte vill ha med Gud att göra. "det rätta straffet" heter i grundtexten "antimistian" och betyder "antilön". Så den lönen som Paulus skriver här är "antilön" som kan översättas med "straff" eller ett dåligt resultat för det man gjort. Synden lön är döden och det är vad Paulus menar här.

1:28 καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα	28 Eftersom de föraktade kunskapen om Gud lät han dem hemfalla åt föraktliga tänkesätt så att de gjorde det som inte får göras,	Paulus fortsätter med att beskriva vad som händer med dem som lever utanför Guds gemenskap, som inte vill ha med Gud att göra. Han fortsätter tankegången med ytterligare exempel. Men orden: "Gud lät han dem hemfalla" är intressant. Ordet "paredoken" som används bl a när man utlämnar någon till domstolen, men det kan också vara ett positivt ord för att överlämna, överlåta något till förvaltning. Ordet kan också betyda "förråda". Men om vi ska följa Pauli tankegång måste han mena en inaktiv handling från Gud. Det stämmer bättre överens med tankegången. Här är den grammatiska formen 3:e person, singularis, aorist, indikativ aktivum. Gud är så att säga inaktiv. Han tillåter inte, men ändå låter han det här som beskrivs i nästa vers, inträffa. Åter igen kan bilden om elden användas. Guds renande eld brinner, men den är inte som en skogsbrand som förtär allting, den är ännu så länge begränsad i vår tillvaro. Elden kommer en dag att förtära allting och då kommer endast det bestå som kan motstå elden, men halm och trä kommer att förtäras av elden. Men än så länge låter Gud elden vara begränsad vilket innebär att det vers 29 talar om kan vara möjligt. Gud har en gräns, men om den vet vi inte så mycket. Den här tankegången har Paulus säkert burit med sig i många år. Varför tillåter Gud, när han egentligen inte tillåter, det onda att få utöva sin makt?
---	--	--

1:29 πεπληρωμένους πάση ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας ψιθυριστάς	29 uppfyllda av allt slags orättfärdighet, elakhet, själviskhet och ondska, fulla av avund, blodtörst, stridslystnad, svek och illvilja.	Här kommer två verser med exempel på synder som dessa människor gör i sina liv. Det är en slags syndkatalog, men det är ändå endast exempel. I Pauli tankegång beskrivs vad det innebär att leva utanför Guds nåd, att leva i synd som det heter. Beskrivningen kan synas vara ganska självklar, men i Pauli tankegång är det en oerhörd beskrivning av Guds nåd. Gud griper inte in och gör slut på dessa som lever utanför Guds nåd, som Gamla Testamentet talar om när bestraffningen för vissa synder var döden. Guds nåd har, genom Jesus Kristus, blivit synlig på så sätt att syndarna kan fortsätta med sina synder trots Guds helighet och godhet. För Paulus, som en fd farisé, måste detta ha varit något oerhört. Synden bestraffas så att säga sig själv. Gud kommer att straffa synden på den yttersta dagen. Men nu, liksom då, gäller Guds nåd genom Jesus Kristus, att alla synder "all slag orättfärdighet, elakhet, själviskhet och ondska, fulla av avund, blodtörst, stridslystnad, svek och illvilja" kan förlåtas. Syndaren behöver inte brännas på bål, som tidigare, allt kan förlåtas. Men det Paulus skriver om här är om dem som inte tar vara på Guds nåd utan lever sina liv utanför Guds nåd. De är uppfyllda av all slag "orättfärdighet, elakhet, själviskhet och ondska, fulla av avund, blodtörst, stridslystnad, svek och illvilja."
---	---	---

1:30 καταλάλους θεοστυγεῖς ὑβριστάς ὑπερηφάνους ἀλαζόνας ἐφευρετὰς κακῶν γονεῦσιν ἀπειθεῖς	30 De skvallrar och baktalar. De föraktar Gud. De är fräcka, övermodiga och skrytsamma, uppfinningsrika i det onda, uppstudsiga mot sina föräldrar,	Paulus skriver upp ganska många saker som visar sig i egoismens värld. Det vi kallar för synd, vad det innebär att leva utanför Gud nåd, Guds nej till det onda. Guds kärlek, som vi så gärna vill tala om idag, är begränsad. Den innefattar inte ondskan. Det är ondskans kännetecken som Paulus talar om. Guds vrede handlar om ett tydligt nej till ondskan som Paulus ger en beskrivning av i denna och i nästa vers. I stort sett kan vi hålla med Paulus och beundra den beskrivning han gör. Det stämmer lika bra in på dagens människor och beteenden som det gjorde då. Ondskan har ett återkommande tema; det finns ingen förnyelse bara uppfinningsrikedom, men det handlar om mer hat, mer våld, mer avståndstagande till det som är gott. Inte något nytt. Uppstudsigheten mot sina föräldrar är en intressant beskrivning. Så var det redan hos den gamla grekerna som ansåg vad som Sokrates skrev: "Våra dagars ungdom älskar lyx. Den uppträder ohövlighet, föraktar auktoritet, har ingen respekt för äldre människor och pratar när den borde arbeta. De unga reser sig inte längre upp när äldre personer kommer in i ett rum. De säger emot sina föräldrar, skryter på bjudningar, glufsar i sig efterrätten vid matbordet, lägger benen i kors och tyranniserar sina lärare." Det är möjligt att Paulus använder sig av denne gamle filosofen för att ge uttryck för sina tankar.
1:31 ἀσυνέτους ἀσυνθέτους ἀστόργους ἀνελεήμονας	31 tanklösa, trolösa, kärlekslösa, hjärtlösa.	Tanklösheten är det intressanta med denna vers. Ordet handlar inte om att man gör något utan att tänka efter, något som handlar om slarv, "tänkte inte på det". Här avses en medveten tanklöshet, inte en ointellektuell handling, att man inte har tänkt på Gud, vilket egentligen är självklart. Här handlar det om en medveten handling. Baktanken är troligen att man inte kan stå där på yttersta dagen och säga till Gud att man inte visste bättre. Tanklösheten, som Paulus beskriver, innebär inte ett avsteg från ansvaret. Det andra i versen säger sig nästan själv.

1:32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν	32 De vet vad Gud har bestämt: att alla som lever så förtjänar döden. Ändå är det just så de lever, ja än värre, de tycker det är bra när andra gör det.	Här kommer ansvaret in. Det går inte att frånsäga sig vad Gud har bestämt. Antingen håller man med och lever efter det, eller så gör man det inte. Den som valde att indela Romarbrevet i kapitel på 1100-talet valde att avsluta kapitel 1 här, men tanken går egentligen vidare.
--	---	---